

ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ

(μονόπρακτο)

*Έκδοση

« Πνευματική Κύπρος »

Λευκωσία 1969

ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ

(μονόπρακτο)

*Έκδοση

« Πνευματική Κύπρος »

Λευκωσία 1969

Πρωτοτυπώθηκε στη «Φιλολογική Κύπρο», 1969.

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΕΣ *

ΠΡΟΣΩΠΑ :

Νίκωνας
Γόλγος
Ἴερομνήμονας
Ἀρίστωνας
Χορὸς Ἀθλητῶν.

(Ἡ σκηνὴ μπροστὰ στὰ προπύλαια τοῦ Μαντείου τῶν Δελφῶν)

- Νίκωνας : Γόλγε, μπροστὰ στὸ δελφικὸ μαντεῖο,
μὲ τὴν καρδιά πλημμυρισμένη δέος,
φτάσαμε πιά, τελειώνοντας τ' ἀνήφορο,
ποῦ ἀπ' τὸ λιμάνι μᾶς ὀδήγησε ἐδῶ πάνω.
Ἐλιές φυτρώνουν δῶθε-κεῖθε,
χωρὶς βοσκὸ κοπάδια τρέφονται τριγύρα
σὲ βοσκοτόπια πλούσια.
Καὶ τί οὐρανὸς γλαυκὸς καὶ πεντακάθαρος!
Ὁ Παρνασσὸς μιᾶ μὲ μουσικὲς πνοές
καθὼς τ' ἀγέρι ροβολᾷ ἀπ' ὀλόγυρα.
- Γόλγος : Νίκωνα. θλέπω ἢ κούραση τ' ἀνήφορου
μῆτε τὴ σκέψη, μῆτε τὴ λαλιά σου στέγνωσε.
- Νίκωνας : Τὸ θαῦμα δὲν κουράζει.
Κρατᾷ ἀκίνητη τὴ γλῶσσα πρὸς στιγμή
μὰ τὸ μυαλὸ γοργὰ τὴν κίνησή του θρῖσκει
κι' ἀρχίζει νὰ ἐξυμνῇ τὸ θαῦμα.
- Γόλγος : Ἐμένα ὥστόσο τυραννάει ἡ ἀποστολή μας.
- Νίκωνας : Μὲ τὴν πρεσβεία τοῦ Ἀπόλλωνα, ποῦ νοιώθει
τοὺς καθαρούς μας λογισμούς,
θὰ πείσουμε νὰ μᾶς δεχτοῦνε οἱ ἀμφικτύονες.
Μερίδιο θὰ πληρώσουμε στὸ θησαυρὸ,

* Μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου στίς 11 Νοεμβρίου 1964
στὴ σειρά «Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς».

- τοὺς νόμους θὰ ὑπακούομε καὶ θάμαστε
ἐκτελεστὲς πιστοὶ τῶν ἀποφάσεων.
Ἡ ψῆφος ὀλωνῶν ἰσόμετρα τιμᾶται ἐδῶ,
εἴτε πολὺς λαὸς τὸν δίνει εἴτε λιγάρηθος.
- Γόλγος : Σωστὰ μιλαῖς· μὰ τάχατε συμφέροντα ἄλλων
δὲ θὰ μποδίσουνε τὴν εἰσοδοχὴν μας;
- Νίκωνας : Σὰν ἔμπορας ζυγίζεις καθετί.
- Γόλγος : Τὸ ἐμπόριο θάσῃ τῆς ζωῆς
κι' ἂν δεύτερο ἔρχεται στὴν τάξην
μὲ πρωτοκάθεδρον τῆ γεωργία.
- Νίκωνας : Ὡστόσο κάποιες ὄρες ἐπιβάλλουνε στὴ
σκέψη μας
πετάγματα πιὸ πάνω ἀπ' τὴν πεζότητα
τοῦ καθημερινοῦ τοῦ μόχθου.
Τὴν ἀδελφότητα τιμῶ καὶ τὴν εἰρήνην
καὶ τῶν ἀνθρώπων τὴ συνένωση.
Χεροπιαστὰ κι' ἀδελφικὰ στὸ βίον σου
πετυχαίνει
κι' ἐσύ κι' ὁ διπλανὸς κι' ὁ μακρυνός.
Ἡ ἀντιδικία κι' ἡ ἔχθρητα ἐμποδίζουν
τὴν πρόοδο καὶ τὸν πλοῦτον
καὶ τὴν ψυχὴν μαυρίζου.
- Γόλγος : Ἔχεις τὸ χάρισμα τοῦ λόγου καὶ μὲ πείθεις.
Μὰ τὴ συνήθειά μου δὲ γονατᾶς.
Ποιὸς εἶναι τοῦτος πρὸς τὸ μέρος μας
ποὺ ὀδεύει;
- Νίκωνας : Ἀπ' τὸ περπάτημα καὶ τὸν ἀγέρα
κι' ἀπὸ τὴ φορεσιά θαρρῶ τὸν Ἱερομνήμονα
κάποιαν φυλῆς ἐκπρόσωπο.
- Ἱερομνήμονας : Ποιανῆς φυλῆς ἑλληνικῆς θλαστοὶ εἶσαστε,
ὦ ἐσεῖς προσκυνητὲς, μὲ τὴ ζωηρὴ θωριά
τὴ λιοκαμένη, καὶ τὴν ἔκφραση
μισῆ θαλασσινή, μισῆ μεσόγειαν;
Καὶ ποιά τοῦ βίου ἀνάγκη ἐδῶ σᾶς ὀδηγεῖ;
Λαμπρὸς καιρὸς τριγύρα θασιλεύει
καὶ τὴ συρροὴν πρωτάκουστη μετρῶ
ποὺ δὲ θυμᾶμαι τόσα χρόνια.
- Νίκωνας : Μὲ λένε Νίκωνα. Πατρίδα μου εἶναι τὸ
Καρπάσι,
οὐρὰ βοδιοῦ ἱεροῦ στῆς Κύπρου τ' ἀνατολικά.
Δεξὰ-ζερβὰ τὸ περιβρέχει ἡ θάλασσα,
λόφοι μικροὶ σὰν κεφαλάκια παιδικὰ τὸ
διακοσμοῦν,
κατάφυτοι μὲ πεῦκο καὶ σκινιά καὶ δάφνη.

Γόλγος :

Ἐμένα λένε Γόλγο. Κατοικῶ στήν Σαλαμίνα,
τοῦ Τεύκρου κτίσμα.
Κτενίζουνε καράβια τούς γιαλούς της,
στάδια καί παλαιστρες πλημμυρίζουνε τὸ
χώρο της
κι' εἶναι κορώνα στοῦ ἐμπόριο καί τὰ
γράμματα
καί στήν κεραμική.

Ἱερομνήμονας :

Εὐπρόσδεκτοι σὸν ὀμφαλὸ τῆς γῆς, ποῦ
λέγεται Δελφοί,
ἐδῶ ποῦ ἐξουσιάζει ὁ Ἀπόλλωνας, πηγὴ τοῦ
πνεύματος
καί τῆς υἰείας καί τῶν τεχνῶν,
κι' ἐνώνει τούς πανέλληνες τριγύρα
στοῦ γονικὸ τραπέζι ἀδέλφια μὲ ἴση δύναμη
στὸν ψῆφο.
Ἐδῶ ὁ Ἀπόλλωνας τὴ δράκαινα Πυθῶ,
ποῦ φύλαγε τὸ χῶρο ἐκπροσωπῶντας τὶς
δυνάμεις
τοῦ Κάτω Κόσμου, τὶς κατώτερές μας καί τὶς
ἐνστικτώδεις,
ἐδῶ ὁ Ἀπόλλωνας τὴ νίκησε κι' ὑπόταξε στοῦ
πνεύμα,
σὴν ἀρμονία καί σὴν χαρὰ τοῦ βίου τὴν ὕλη.
Μονάχα ὁ Ἕλληνας δὲ δύνεται
τὸ νόμο τῆς ἰσορροπίας παντοῦ σὴν γῆ νὰ
στήση
μνημεῖο αἰώνιο.

Συνεργασία ζητᾷ ὁ Ἀπόλλωνας, τὸ πνεῦμα,
μ' ὅλα
τὰ ξένα φύλα καί τ' ἀλλόδοξα κι' ἀλλό-
γλωσσα,

Ἐτρούσκους καί Ρωμαίους καί Σκύθες καί
Λυδοὺς καί Φρύγες.

Ἡ εἰρήνη ἔναι ἡ ὁμότροφη τῆς εὐνομίας
ὅπως λαλοῦνε οἱ ποιητές, ποῦ τούς ἐμπνέει
ὁ ἔφορος καί προστάτης τῶν Δελφῶν ὁ
Ἀπόλλωνας.

Ἐνωση κι' ἀδελφότητα κι' εἰρήνη τῶν λαῶν
τὸ δελφικὸ παγκόσμιο κέντρο κατεργάζεται
μὲ ἀγῶνες, συναντήσεις καί συνέδρια
ἀνάμιχτα θρησκευτικά, πολιτικά κι' ἀθλητικά
τὸ κάθε ποῦ ἐπιβάλλει ὁ βίος.
Εὐπρόσδεκτοι, λοιπόν, ἐδῶ εἴσαστε.

Νίκωνας :

Ὅμοιαιμε Ἱερομνήμονα, στοῦ χῶρο τοῦτο
σκοπὸς ἱερὸς μᾶς φέρνει.
Κι' οἱ δυὸ πατέρες ἀθλητῶν στὰ Πύθια,

- στο ἐπάγγελμα ἔμποροι, κι' ὥστόσο κάποτε
στη νιότη
σὲ ἀγῶνες γυμνικούς τὴ νίκη κυνηγήσαμε
πλάϊ ὁ ἕνας τ' ἄλλου
κι' ἄς ἀναδείχτηκε ἄλλος νικητής.
- Ἱερομνήμονας: ὦ Κύπριοι ἄντρες, χαίρομαι ν' ἀκούω
τὸ πόσο διατηρεῖται ἀκμαῖο τὸ σπέρμα σας
τ' ἀρκαδικό,
ἐνῶ σᾶς πολεμάει ὁ Πέρσης καὶ σᾶς
κατατρώγει
ἢ Ἀνατολὴ μὲ τρόπους ὑπουλοῦς
κι' ἀποπλανητικούς.
- Νίκωνας: Γι' αὐτὸ τὸ λόγο οἱ πόλεις μᾶς ἐκλέξανε
ἀπ' τοὺς πανέλληνες ἀμφικτύονες νὰ
ζητήσουμε
ἀδελφικά νὰ δοῦν τὶς ἐθνικές μας δυσκολίες
κι' ἰσότιμο δικαίωμα νὰ μᾶς δώσουν στὸ
συνέδριο.
- Γόλγος: Περίοικοι στὸ μαντεῖο δὲν εἴμαστε,
μηδὲ συμφέροντα σὲ ἀγροὺς καὶ σὲ χρυσάφι
δὲν ἔχουμε στὸ δελφικὸ ταμεῖο.
Ἐπάρχει ὁ κίνδυνος στὸ χῶρο τῆς ψυχῆς.
Τὸ πνεῦμα τῆς Ἀσίας φανατικά κτυπᾷ στὶς
πύλες μας.
Ὡς πότε ἡ ἀντοχὴ μας θὰ τ' ἀντέξῃ τοῦτα
τὰ συνεχῆ κτυπήματα;
- Ἱερομνήμονας: Δώδεκα φῦλα τάζει ὁ νόμος κι' ἡ παράδοση
μὲ ψῆφους δυὸ μονάχα τὸ καθένα, δίχως νὰ
μετῶμε
τὸ πόσοι κατοικοῦν τὶς πόλεις τους.
- Νίκωνας: Τὰ ξέρουμε τὰ φῦλα: οἱ Θεσσαλοὶ κι' οἱ
Βοιωτοὶ κι' οἱ Δωριεῖς, κι' οἱ Ἴωνες κι' οἱ
Μάγνητες κι' οἱ Δόλοπες κι' οἱ Περραβοί,
κι' οἱ Οἰταῖοι κι' οἱ Φωκιεῖς κι' οἱ Ἀχαιοὶ
κι' οἱ Μαλιεῖς
καὶ τέλος οἱ Λοκροί!
- Γόλγος: Καὶ λείπουν οἱ Ἀρκάδες ποὺ μπορούσαν
καὶ τὰ δικά μας φῦλα ν' ἀντιπροσωπεύουν.
- Ἱερομνήμονας: Σωστὰ μιλάτε καὶ σὲ δυσκολία μὲ βάζετε
μιὰ ἀπάντηση νὰ δώσω ἀρνητική.
Ἄλλὰ γιατί στῶν Ἀχαιῶν τὸν ψῆφο
οἱ πόλεις σας δὲ θέλουν νὰ ἐνταχθοῦν;
Στὴ δυσκολία μιὰ λύση ἔναι καὶ τούτη.
- Νίκωνας: Στὴν Κύπρο κατοικοῦνε καὶ Δωριεῖς
κι' Ἀρκάδες κι' Ἴωνες.

Καὶ ποιά φυλὴ θὰ μᾶς δεχτῆ μὲ τόσο βάρος
ψήφων;
Ἦ Κύπρος εἶν' πολύκοσμο νησί μὲ πάθη
κι' ἀντιζηλίες φρικτές.

Ἱερομνήμονας: Σᾶς συμβουλευώ φιλικὰ νὰ ρωτηθῆ ἡ Πυθία.
Ὁ Ἀπόλλωνας, τὸ πνεῦμα τῆς ἰσορροπίας,
τὴ λύση θὰ μᾶς δώση μὲ χρησμό.
Τὸ λόγο του θὰ φέρω στὸ συνέδριο
καὶ θὰ ζητήσω μιὰ νέα ἀνακατάταξη.
Ἄς ἔλθῃ ὁ Γόλγος μὲ τὸ τάξιμο νὰ δοῦμε
τὸν πρῶτο τῶν ἱερέων. Τρεῖς μέρες νήστεψε
ἡ Πυθία
κι' ἔχει λουστῆ στὴν Κασταλία τὴν κρήνη.
Εἶν' ἔτοιμη γιὰ τὶς θυσίες καὶ τοὺς χρησμούς
κι' αὐτὸ βοηθεῖ τὴν αἴτησή σας.
Φοβᾶμαι τὶς ἀναβολές, γιὰτ' εἶναι βαρυμένο
μὲ θέματα πολλὰ τὸ φετεινὸ συνέδριο τῆς
ἀμφικτιονίας.

Νίκωνας: Θὰ περιμένω ἐδῶ κοιτάζοντας παρέκει
τῶν μουσικῶν τὶς δοκιμὲς γιὰ τὸν ἀγῶνα.
(Φεύγουν — Ἀκούονται οἱ αὐλοὶ κι' οἱ κιθάρες)

Χορὸς Ἀθλητῶν: (μπαίνοντας)
Δεκάχρονος ἱερὸς πόλεμος ποὺ κήρυξε
ἡ δελφικὴ ἀμφικτυονία
καὶ τὴν παράλια Κίρρα
νικῶντας τὴν ξεγύμνωσε ἀπὸ πλοῦτο
κι' ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῶν χωραφιῶν
τὸν τόπο τάζοντας γιὰ βοσκοτόπι
στὰ δελφικὰ κοπάδια τὰ ἱερά
π' ἀγόραζαν γιὰ τὶς θυσίες
προσκυνητὲς δικοὶ μας κι' ἄλλοεθνεῖς.

Νίκωνας: Γιατὶ τοὺς νόμους παραθήκανε τῆς
ἀμφικτυονίας
κι' οἱ ἱερομνήμονες τὸν πόλεμο κηρύξαν.
(Μουσικὴ αὐλῶν)

Χορὸς Ἀθλητῶν: Κι' ἀγῶνες μουσικοὺς καθιέρωσαν
γιορτάζοντας τὴ νίκη,
τιμῶντας τ' Ἀπολλώνιο πνεῦμα,
ποὺ στὸ ρυθμὸ ὑποτάζεται
καὶ στὴν τρανὴ ἄρμονία.
Ἄλλὰ σὲ λίγο τοῦ κορμιοῦ τὸ κάλλος
ἰσόμετρη μὲ τ' Ἀπολλώνιο πνεῦμα
πῆρε τὴ θέση του στὰ Πύθια,
μ' ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα κι' ἵπποδρομίες
τέλος τοῦ θέρουσ κάθε τέσσερις χρονιές.

Νίκωνας: Ἦ νίκη πνεύματος κι' ἡ νίκη τοῦ κορμιοῦ

ισόμετρα πηγαίνουν με τις νίκες του πολέμου
πού σώζουνε την πόλη.
(Μουσική αυλών)

Χορὸς Ἀθλητῶν : Στεφάνι δάφνης εὐκοσμεῖ
τῶν νικητῶν τὴν κεφαλὴ.
Ἡ φήμη ἐξασφαλίζει κέρδος
ψυχῆς κι' ὀνόματος.
Γι' αὐτὸ θραβεῖο χρηματικὸ
ἢ πού χρυσάφι νάχη γι' ἀντιστάθμισμα
δὲν δίνεται στὰ Πύθια.

Νίκωνας : Τοῦ ὀνόματος ἢ λάμψη πιὸ πολὺ
θερμαίνει κι' ἀπ' τὸν ἥλιο
κι' ἀπ' τὸ χρυσάφι.

Ἀρίστωνας : (Μπαίνοντας) Πατέρα, σ' ἀναζήτησα παντοῦ
στὸ στάδιο

καὶ τὴ σεπτὴ σου κεφαλὴ δὲν εἶδα.
Σὲ λίγο τὸ δικό μου ἀγώνισμα θ' ἀρχίσῃ.
Τὸ μάτι σου κι' ἡ εὐχὴ σου θὰ μὲ στέψουν
στὴν ἄμιλλά μου παραστάτες.
Παρακαλῶ νάρθῃς στὸ στάδιο.
Οἱ ἀγῶνες ἀρχισαν οἱ μουσικοὶ
κι' ὁ Πάφιος Σώπατρος, μὲ μελωδία κινύρα
ἄγνωστη ἐδῶ, θὰ ἐξασφαλίσῃ νίκη.
Τὸ λένε αὐτοὶ πού κρυφακοῦν στὶς δοκιμές.

Νίκωνας : Εἶν' ἡ περιέργεια πάθος δίβουλο
σὰ δίκωπο μαχαίρι.
Τώρα στὸ στάδιο τρέξε. Νίκη θέλω
γιὰ τὴ γενιά σου καὶ τὴν πόλη σου.
Γονιοῦ τὸ πάθος εἶν' ἡ προκοπὴ τοῦ γιουοῦ,
πού τ' ὄνομα δοξάζει τῆς γενιάς καὶ τ' ἀπα-
θανατίζει.

Ἀρίστωνας : Ὁ γυιὸς τοῦ Γόλγου ρίχνει δίσκο
καὶ μάταια ἢ ματιὰ του ἀναζητεῖ τὸ θλέμμα
τοῦ πατέρα.

Νίκωνας : Ὁ Γόλγος μέσα στὸ μαντεῖο προσμένει
χρησμὸ σωτήριο γιὰ τὴν Κύπρο.
Τρέξε κοντὰ στὸ φίλο σου τὸ Ζωῖλο
καὶ πὲς του πὼς τὰ μάτια τῶν Κυπρίων γονιῶν
ἐδῶ καὶ πέρα στὸ νησι παρακαλοῦνε
γιὰ μιὰ μεγάλη νίκη, τὴ δική του.
(Μουσική)

Ἀρίστωνας : Ἀκοῦς φωνές; Τὸ νικητὴ ζητωκραυγάζουν.
Πατέρα, κοίταξε! Θαρρῶ ὁ Ζωῖλος εἶναι.
Ἀνακηρύχτηκε τοῦ δίσκου νικητής;
Χαρὰ στὴ μάνα πού τὸν γέννησε.

- Νίκωνας : Χαρά και στο γονιό του που τοῦ φύτεψε
 στις ἴνες του τὸ πάθος γιὰ τὴ νίκη.
 (Ἀπὸ τὰ παρασκήνια ἀκούεται νικητήρια ὠδή, ἐνῶ
 ὁ Ἱερομνήμονας καὶ ὁ Γόλγος παρουσιάζονται)
- Φωνές : Ἡ νίκη φτερωτὴ θὰ διαλαλῇ
 τὸ θαῦμα που πηδᾷ ἀπ' τὸ νικητὴ.
 Ἀπόλλωνα, ὦ Ἀπόλλωνα, προστάτη...
- Γόλγος : Νίκωνα, δόθηκε ὁ χρησμός,
 μὰ μάταια προσπαθῶ νὰ βρῶ τὴν ἐξήγησή του.
- Νίκωνας : Εὐτυχισμένε Γόλγε, τὰ κοινὰ σὲ τυραννοῦν
 ἐνῶ τὴ νίκη κέρδισε ὁ Ζωῖλος
 τὸ πρωτοπαίδι σου.
- Γόλγος : Νίκησε ὁ γυιός μου; Ἀπόλλωνα σ' εὐχαριστῶ.
 Κλειδί μου δίνεις γιὰ τὴν ἐξήγησι τοῦ λόγου
 σου.
 Καὶ τί γιὰ πρῶτο θὰ σκεφτῶ καὶ τί γιὰ
 δεύτερο;
 τοῦ γυιοῦ τὴ νίκη ἢ τοῦ χρησμοῦ τὴν ἐξήγησι;
 Παρακαλῶ σε, συντοπίτη μου ἐσὺ Νίκωνα,
 τὸν Ἱερομνήμονα ν' ἀκούσης νὰ ἱστορῇ
 τὸ τί συνέβηκε μὲς τὸ μαντεῖο
 καὶ τὸ χρησμὸ νὰ μελετήσης ψύχραιμα
 μιὰ ἐξήγησι νὰ βροῦμε.
 Ἐγὼ στὸ στάδιο τρέχω νὰ φιλήσω τὸ στεφάνι
 που στὸ ὑακίνθινο κεφάλι λάμπει τοῦ
 παιδιοῦ μου (φεύγει).
- Ἱερομνήμονας : Εὐτυχισμένος ὁ γονιός που βλέπει
 τὸ κέρδος τῆς ζωῆς στὸ γυιό του.
 Ἐξασφαλίζει ὑπόληψη καὶ θάρρος.
- Νίκωνας : Ὡστόσο τὰ κοινὰ τῆς Κύπρου τώρα
 μοῦ τυραννοῦν τὰ σπλάχνα,
 κι' ἄς ἔχω γυιό που ὦρα τὴν ὦρα θάμπη
 στ' ἀγώνισμα σεμνὸς γιὰ νὰ μοχθήσῃ
 φέρνοντας νίκη στὴ γενιά του καὶ τὴν
 πόλη του.
- Ἱερομνήμονας : Θὰ σοῦ ἱστορήσω καθετὶ βοηθῶντας σε
 νὰ νοιώσης τῶν Θεῶν τὸ θέλημα.
 Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδας καὶ τὸ πάθος
 γιὰ τὰ πολιτικὰ μεγάλη εἶναι ἀρετὴ.
 Καὶ σὲ παινεύω.
 Λοιπόν, τρεῖς μέρες νήστευε ἢ Πυθία
 κι' ἀπόμεινε ἀπ' τὴ σάρκα της μονάχα λίγος
 ἴσκιος
 που νὰ δηλώνῃ τάχατε πῶς ζῆ.
 Ἐγινε πνεῦμα που μπορεῖ νὰ συλλαμβάνῃ

τοῦ Ἀπόλλωνα τὸ πνεῦμα. Λούστηκε
στὴν Κασταλία τὴν κρήνη ποῦ τονώνει
ψυχὴ καὶ σῶμα.

Τὰ σφάγια ἀνάμεσα σὲ φύλλα δάφνης
ἔτοιμάστηκαν.

Μετὰ ντυμένη ἀνέμελα γιὰ ἐνδότερα
προχώρησε,
ἦπιε νερὸ ἀπ' τὴν Κασσώτιδα πηγὴ κι' ἀνέβηκε
στὸν τρίποδα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ προφήτη.
Ἄφρὸς τὰ χεῖλη τῆς σὲ μιὰ στιγμή καλύπτει,
τὰ μάτια στρογγυλεύουν καὶ πετᾶνε φλόγες,
βογγᾶ ἢ ἀνάσα τῆς, τρεχολογᾶ ὁ ἰδρώτας,
καὶ τοῦτα κραίνει στὸ θεϊκό τῆς πάθος:
«Σὲ μάχη ἀναίμαχτη ἂν νικήση ἢ Κύπρος
δυὸ ψήφους στὸ συνέδριο θὰ κερδίση».
Τῶπε καὶ σιώπησε, τὰ χεῖλη ράβοντας,
σφαλίζοντας τὰ μάτια κι' ἀναπαύοντας τὸ
στήθος

σὲ ἀνασεμιὰ παιδιοῦ.

Νίκωνας :

Χρησμός βαρὺς καὶ σκοτεινός!
Ποιὰ μάχη ἀναίμαχτη κερδίζει νῆσος,
ποῦ βάρβαροι τριγύρω τὴν κυκλώνουν;
Οἱ μάχες πολυθάνατες καὶ πάλιν
σίγουρη νίκη δὲν ἐξασφαλίζουν.

Ἰερομνήμονας :

Τοῦτα ζητᾶ ὁ Θεός.
Μιὰ μάχη ἀναίμαχτη ἂν κερδίση τὸ νησί σας
τὴν πρόταση θὰ φέρω στὸ συνέδριο
δυὸ ψήφους ν' ἀποκτήση ἢ Κύπρος
στὴν πανελλαδική μας ἐκκλησία.
Κατάγραψα τὰ μαντικά καὶ τὰ κατάθεσα
ἐπίσημα κι' ἀκόμα στοὺς ταμεῖες
τὴν προσφορά σας μέτρησα.

Νίκωνας :

Νίκη ἀπὸ μάχη ἀναίμαχτη...

Ἰερομνήμονας :

Ἡ εἰρήνη τῶν λαῶν πιὸ πάνω ἀπ' ὅλα στέκει.
Εἰρηνικὰ ἂν νικήσης, δίχως δόλο, δίχως αἷμα,
μὲ τὴν πειθῶ, μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν κατανόηση
ῶρμος εἶσαι καὶ ὀπαδὸς τοῦ Ἀπόλλωνα.
Στὸ στάδιο ὀδεύω νὰ ἐποπτεύσω ἂν τίμια
οἱ ἑλλανοδίκες, ἀπὸ μᾶς καθορισμένοι,
κρίνουν τὴ νίκη δίκαια. (φεύγει)

Γόλγος :

(μπαίνοντας) Νίκωνα, δέχομαι ἀσπασμὸ ἀπὸ
φίλο· κι' ἔπαινο.

Νίκωνας :

Τὸ μέτρο ξεπερνᾶς, Γόλγε, ἀδελφέ μου μὲ τὸ
δίκιο σου.

Γόλγος :

Ἄν ὁ πατέρας γιὰ τὸ γυιὸ δὲν παινευτῆ,
τότε γιατί παιδιὰ νὰ φέρνη στὴ ζωὴ,
γιατί νὰ τ' ἀνατρέφῃ;

- Νίκωνας : Ζηλεύω τὴ χαρὰ σου κι' εὐχομαί
στὴ θέση σου σὲ λίγο νὰ θρεθῶ,
δακρύζοντας γιὰ νίκη τοῦ δικοῦ μου γυιοῦ.
- Γόλγος : Ἄς εἰσακούσῃ τὴν εὐχὴ σου ὁ Ἀπόλλωνας :
εὐχὴ γονιοῦ γιὰ τίμια πράξη τοῦ παιδιοῦ του
εὐήκοα πάντοτε τὴ δέχεται ὁ Θεός.
- Νίκωνας : Ἄς ἔχει ἡ Σαλαμίνα δίκαιον ἔπαινο
κι' ἄς ρίξει μέρος ἀπ' τὰ τείχη της καθὼς
θὰ μπαίνει ὁ γυιὸς σου.
- Γόλγος : Εὐχαριστῶ γιὰ τὶς εὐχές σου, Νίκωνα.
Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
- Νίκωνας : Καὶ νίκη τῆς πατρίδας ποῦναι ἀπ' ὅλα
λαοὺς κι' ἀρχόντοι καὶ παρὸν καὶ μέλλον
κι' ὅλο τὸ παρελθόν, μὲ τὰ χωράφια
καὶ μὲ τὶς θάλασσες, τὰ δάση, τοὺς ναοὺς,
τὰ σπίτια.
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Τὴ νίκη θὰ ἐπαινέσω
τοῦ Πάφου Σώπατρου,
ποῦ μελωδίες κυπριακῆς
στ' ὄργανο τὴν κινύρα
παίζοντας κέρδισε
κι' ἀνακηρύκτηκε ἄξια
πυθιονίκης.
- Νίκωνας : Ἄκουσμα ἐξαίσιο φτάνει
ἀπὸ τοὺς ὄμιλους τῶν νέων.
- Γόλγος : Τιμητικὸ γιὰ τὸ νησί μας.
- Φωνή : Χαῖρε ὦ Κύπρος... (μουσικὴ)
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Λένε ὁ Κινύρας, βασιλιάς
κι' ἱερέας τῆς Ἀφροδίτης,
πρῶτος σὲ λύρα κυπριακῆ
μέλη ἀπ' τὰ πάθη τῆς καρδιάς
ἔπλεξε σὲ ρυθμὸ καινούριο
καὶ μελωδίαν ἄθρη,
ποῦ νὰ μιλά γιὰ τῆς ζωῆς
τὰ ἔρωτικά παιγνίδια
καὶ τὶς χαρές.
- Νίκωνας : Πρῶτη χαρὰ γεννήτρα ὁ Ἔρωτας,
ποῦ τὴ ζωὴ μας διαιώνίζει.
- Γόλγος : Καὶ δένει σπίτια, δένει πολιτείες.
(Μουσικὴ)
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Τὸν ἔρωτα τοῦ σώματος
ἅμα τὸν μεταπλάθης
σ' ἔρωτα πνεύματος
διπλᾶ κερδίζεις. (φεύγουν)

- Νίκωνας : Μὲ τὸ αἴσθημα σοφὰ μιλοῦν οἱ νέοι.
 Γόλγος : Ἡ λογικὴ πετιέται ἀπ' τὸ κεφάλι
 ὅταν τὰ αἰσθήματα μᾶς λείψουν.
 Κοίταξε, Νίκωνα, ὁ Ἱερομνήμονας γυρίζει
 καὶ χαιρετᾷ παράξενα.
- Νίκωνας : Ἐνησυχία γεννᾷ τὸ φέρεσιμό του.
 Γόλγος : Ἐντίθετα. Χαρὰ τὸν περιλούζει,
 κι' ἀδέξια, κοίταξε! σαλεύει.
- Νίκωνας : Κοίτα, θαρρῶ παράδοξα ὁ χορὸς τῶν ἀθλητῶν
 ὀδεύει πρὸς τὸ στάδιο.
 Κάτι ἀσυνήθιστο συμβαίνει καὶ παράξενο.
- Γόλγος : Κάτι πὺ δένει τοὺς ἀνθρώπους σὲ φιλία
 καὶ συμμαχία μὲ τὸ θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους.
 Ἡ εἰρήνη στὴ φιλία μεθ' ἀδιπλᾶ,
 καὶ ξεπερνᾷ σὲ πάθη καὶ τὸ Διόνυσο.
- Νίκωνας : Βλέπω τοῦ γιοῦ σου ἡ νίκη μέθη
 στὰ φρένα καὶ στὴ γλῶσσα σοῦ χαρίζει.
 Γόλγος : Τὸ δέχομαι. Πολὺ μὲ κολακεύεις
 κι' ἄς μὴ τὸ γράφουνε οἱ θεοὶ σὰν περηφάνεια.
- Ἱερομνήμονας : (μπαίνοντας) Νίκωνα, χαίρε. Τρίτη νίκη
 κέρδισεν ἡ Κύπρος.
 Ὁ Ἄριστωνας ὁ γιός σου δάφνινο στεφάνι
 στὸ κατσαρὸ μαῦρο μαλλί του τώρα φέρνει
 καὶ τίς ζητωκραυγὰς τοῦ κόσμου δέχεται
 τὸ νεανικό του αὐτί.
- Νίκωνας : Εὐχαριστίες ὀφείλουμε στὸ θεῖο Ἄπολλωνα,
 πὺ προστατεύει τοῦ κορμιοῦ καὶ τοῦ μυαλοῦ
 τὴν ἀσκήση,
 καὶ τὴν καλλιγραμμία ψυχῆς καὶ σώματος
 μὲ δάφνινο στεφάνι ἐπιβραβεύει.
- Γόλγος : Ἡ Καρπασία μὲ δάφνινα κλαδιὰ
 τὸν νικητὴν Ἄριστωνα ἄς καλωσορίσει.
 Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
- Ἱερομνήμονας : Γόλγε, τὸ λόγο ξαναπές τον!
 Γόλγος : Νίκη ἀθλητῆ, νίκη λαοῦ.
 Γιατί...
- Ἱερομνήμονας : Δὲ θέλω ἐξήγηση. Μοῦ δίνεις τὸ κλειδί.
 Νίκωνας : Στὸ στάδιο πρέπει πὰ νὰ τρέξω.
 Τὸ μάτι τοῦ γονιοῦ σὲ τέτοιες ὄρες
 διπλῆ τὴ δείχνει τὴ χαρὰ στὸ γιό,
 γιατί γονιοῦ ἔπαινος εὐχὴ θεοῦ.
- Γόλγος : Τοὺς ἀθλητὲς θωρῶ νὰ συνοδεύουν
 τὸ νικητὴ σου γιό.

- Ἱερομνήμονας : Οἱ λέξεις ξεδιαλύνουνε καὶ βλέπω
τὸ νόημα καθαρά.
(Μπαίνει ὁ Ἀρίστωνας μὲ τὸ Χορὸ Ἀθλητῶν)
- Νίκωνας : Γυιέ μου, ἀκριθέ μου, πρώτη μου τιμή.
- Ἀρίστωνας : Πατέρα, σοῦ φιλῶ τὸ χέρι
καὶ μακαρίζω σε πού δύναμη ἔδωσες στὰ
μέλη μου
καὶ πάθος γι' ἄμιλλα καὶ νίκη στήν καρδιά
μου φύτεψες.
- Νίκωνας : Φιλῶ τὴ δάφνη στὰ μαλλιά σου, γυιέ μου
ἀκριθέ μου,
κι' εὐχαριστῶ πού λάμπρυνες τὸ σπίτι μου
κι' ἔγραψες τ' ὄνομά μου στοὺς αἰῶνες.
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Τὸν ἐπινίκιον ὕμνο ψάλλωμεν
στὸν Κύπριο νικητὴ πού κέρδισε
τὸ δρόμο τρέχοντας μὲ τὰ φτερά τοῦ Νοῦ τὰ
ἰσόμετρα.
Θαυμάζανε τὰ μάτια τὴ γοργότητα,
γιατί κι' ἐτούτῃ χάρῃ ἔναι μεγάλη
σὰν τὸ ρυθμὸ καὶ σὰν τὴν ἄρμονία.
- Ἀρίστωνας : Πρώτη τιμὴ καὶ δόξα εἶν' οἱ Θεοί.
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Ἡ κάθε νίκη πράξη ὥραία
καὶ στίς τιμές πρώτη τιμή.
Τὸ πρῶτο φύλλο δάφνης στὴ γενιά του,
τὸ δεύτερο στήν πόλῃ πού τὸν ἔθρεψε,
τὸ τρίτο φύλλο δόξα τῶν Ἑλλήνων,
τῶν Πανελλήνων αἰῶνες τῶν αἰῶνων.
- Ἱερομνήμονας : Τρεῖς νίκες νίκησαν οἱ Κύπριοι :
Ζωῖλος καὶ Σώπατρος κι' Ἀρίστωνας.
Νικήσετε σὲ μάχῃ ἀναίμαχτη.
Νίκωνα, Γόλγε... ἐήγησα τὰ λόγια τοῦ θεοῦ.
- Νίκωνας : ὦ Ἱερομνήμονα, στήν τόση μας χαρὰ
χαρὰ ἄλλη μὴ προσθέσεις,
ἢ λύπη μὴ μᾶς πῆς πού λιγοστεύει
τοῦτο τὸ κτύπο τῆς καρδιάς τὸν πιὸ μεθυστικό.
- Ἱερομνήμονας : Τὴν ἐήγησι σᾶς λέω,
προσθέτοντας χαρὰ καινούργια στὴ χαρὰ σας,
ὀμαδικὴ χαρὰ.
Νίκη ἀπὸ μάχῃ ἀναίμαχτη ζητᾶ ὁ χρησμός.
- Νίκωνας : Τὸ νοιώσαμε τὸ δύσκολο αἶτημα.
- Ἱερομνήμονας : Κι' ὁ Γόλγος λέει πὼς νίκη τοῦ ἀθλητῆ
νίκη λαοῦ εἶναι.
- Γόλγος : Μὲ συμπαθᾶς ἂν λόγος περηφάνειας φαίνεται
τοῦτος ὁ λόγος μου.

- Ἡ πρόθεσή μου ἀπλή καὶ ταπεινή,
τιμητικὴ γιὰ τὸ λαό, ἀφαιρῶντας
τὴν αἴγλη ἀπ' τὸ πρόσωπο τοῦ νικητῆ.
- Ἱερομνήμονας : Ἡ ἀμιλλα μάχη τῶν κορμιῶν
καὶ μάχη τῶν ψυχῶν
ἀναίμαχτη με κέρδος ἠθικὸ
δίχως θανάτους, δίχως λάφυρα.
Μιά μάχη εἰρηνικὴ ὁ ἀγώνας
με νίκη τῆς ψυχῆς.
- Ἀρίστωνας : Με σεβασμὸ ρωτῶ, πατέρα, τί σημαίνει
ὁ διάλογός σας τοῦτος.
- Νίκωνας : Εἶπε ὁ χρησμὸς τοῦ Πύθιου Ἀπόλλωνα
«σὲ μάχη ἀναίμαχτη ἂν νικήσῃ ἡ Κύπρος
δυὸ ψήφους στὸ συνέδριο θὰ κερδίσῃ».
Ὁ Ἱερομνήμονας ξηγᾷ τὰ λόγια τοῦ χρησμοῦ.
- Ἱερομνήμονας : Κερδίσετε, ἄντρες Κύπριοι, σὲ μάχη
ἀναίμαχτη.
Ἐκπρόσωποι τῆς Κύπρου, θὰ ὑποβάλω
στοὺς ἀμφικτίονες πρότασι με βάση τὸ
χρησμὸ
κι' ἐσεῖς νὰ μπῆτε στὸ θεσμὸ μας με δυὸ
ψήφους.
Ἄμποτε κι' ἄλλα μέρη ἑλληνικὰ
με μάχη ἀναίμαχτη δικαίωμα νὰ κερδίζανε
σ' ἀδελφικὲς συνεδριάσεις.
Καὶ τώρα θυσίες με πλούσια σφάγια
χρωστᾶμε στοὺς θεοὺς
γιὰ τούτη τὴ μεγάλη μέρα.
- Νίκωνας : Ἄς εὐλογεῖ ὁ Ἀπόλλωνας τὶς κεφαλές
τῶν θλασταριῶν μας νὰ τιμᾶνε πάντα
τὸ ἑλληνικὸ τους πνεῦμα.
- Χορὸς Ἀθλητῶν : Εἰρήνη, ὁμότροφη τῆς εὐνομίας
σ' ἀποκαλοῦνε οἱ ποιητές.
Ἐμεῖς σ' ἀποκαλοῦμε
«Μητέρα τῶν Πάντων».

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ

(Δεύτερη σειρά) *

1. Η ΜΑΧΗ

Ήταν ἡ μάχη ἄσπρη σελίδα στο ἡμερολόγιο τῆς χρονιάς.

Δὲν ἔκλαψε μητέρα γιὰ χάμò τοῦ γυιοῦ· μηδὲ τὸν φέρανε νεκρὸ στὴν τιμημένη ἀσπίδα. Τυλίξαν τὶς ἀσπίδες, σὰν τὶς ἀνθοδέσμες, καὶ τὶς φύλαξαν γιὰ κάποιους φρόνιμους καιροῦς.

Αὐτὸ μᾶς στοίχισε, γιὰτὶ κατάρρευσε τῆς ἱστορίας ὁ τοίχος. Καὶ δίχως στέγη μείναμε.

2. ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Δυὸ μέρες περπατούσαμε μ' ἐνσφράγιστη ἐντολή. Τὸ μέτωπο μᾶς εἶπαν πὼς κάπου ἐδῶ προβάλλει στήθη σιδερένια. Θὰ παίρναμε τὴν πρώτη θέληση. Ὁ σκελετός μας θὰ κρατοῦσε τὶς γραμμὲς γιὰ νᾶρθη ἡ δόξα τῆς ἐπόμενης γενιάς νὰ μᾶς χειροκροτήση. Προμήθειες θάχουμε τὴν ἱστορία καὶ τὸ δικό μας αἷμα.

Δὲ βρήκαμε τὸ μέτωπο!

Μηδὲ καπνό...

Ποιὸς πῆρε αὐτὸ τὸ μέτωπο χωρὶς μιὰ πλάκα μ' ἔμμετρη ἐπιγραφή: ὦ ξεῖν' ἀγγέλλειν...;

3. ΤΟ ΚΕΝΟΤΑΦΙΟ

Ἀγαπητοὶ ἐπερχόμενοι, τὸ κενοτάφιο τοῦτο θὰ μποροῦσε νὰ φιλοξενήσει λίγο ἡρωϊσμό.

4. ΝΕΚΡΟΣ

Ὅταν ἀργὰ τὸν φέρανε στοὺς φέρετρο, μαθεύτηκε πὼς μετανάστευσε στοὺς οὐρανοὺς ἀπ' τὴ φωτιά τοῦ διπλανοῦ ὄπλου ποὺ ἀστειευόταν.

.....

5. ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Καὶ στὰ πεδία τῆς μάχης στήσανε μνημεῖα μαρμάρινα χωρὶς τὸ μέτωπο τῆς ἀρετῆς.

Ὅποιος περνᾷ ρωτᾷ: Ποιὰ μνήμη συμβολίζουν;

Τὰ σύμβολα δὲν ἔχουν πιά καρδιά, μηδὲ Θεοῦ πνοή. Διαβάτη, μὴ συγχίζεις τὰ στολίδια μὲ τὰ σύμβολα.

* Ἡ «Πρώτη σειρά» δημοσιεύτηκε στὴν «Πνευματικὴ Κύπρο», Γενάρης 1968, ἀρ. 88.

6. ΘΑ ΠΡΟΣΜΕΝΟΥΜΕ

Δέν ἦρθανε τὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων. Κι' ἐμεῖς φωταγωγῆσαμε τοὺς δρόμους. Καὶ τὸ συμπόσιο ἐτοιμάστηκε μὲς τὴν καρδιά μας. Τὰ ὄπλα γυαλίσαμε μὲ τὴν ἐπιθυμία αἰώνων.

Δέν ἦρθανε τὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων. Καὶ σκέφτεσαι γιατί φωταγωγῆσαμε τοὺς δρόμους μας, γιατί χτενίσουμε τὴν κόμη πρὶν τὴ μάχη καὶ γιατί μὲ τὰ σφιγμένα δόντια τῆς μᾶς μίλησε ἡ μητέρα «ἦ τὰν ἦ ἐπὶ τᾶς»;

Δέν ἦρθανε τὰ πλοῖα τῶν Ἀθηναίων. Οἱ λίγοι ποὺ ἀπομείναμε στὴν προκουμαία μαζεύοντας τοὺς τελευταίους λαμπτήρες θὰ προσμένουμε μιά νέα γραφὴ τῶν Ἀθηναίων.

7. ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΗ

Τὴν πέμπτη μέρα πέταξε ἀπ' τὸ πόδι τὴν ἀρθύλα. Μὲς τὸ σακκίδιο φύλαγε μιά δέσμη λεβεντιὰ καὶ μιὰν ἐπιστολὴ μὲ φρόνημα. Ἄδειασε τὸ σακκίδιο μὲ τὴ χειρονομία τῶν πληγωμένων σπουργιτιῶν. Κοίταξε λίγο φῶς νὰ μπαίνη στὸ φυλάκιο σὰν τὸ ποντίκι.

Ἄποστρατεύεται.

Ἡ σύνεση.

Στὸν τόπο ποὺ καθόταν διπλοπόδι τ' ὄπλο του, γελοῦσε μαύρη κατσαρίδα.

8. ΔΗΛΩΣΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ ΚΥΠΡΙΟΥ

Γιέ μου, ἂν σοῦ στιγμάτισα τὸ μέτωπο μπορεῖς ν' ἀλλάξης τ' ὄνομα καὶ τῆς γενιᾶς σου τ' ὄνομα. Ὅμως γιὰ σένα πυροβόλησα καὶ τὴν ψυχὴ μου...

9. ΜΕΤΑΓΓΙΣΗ

Ἴδου ἡ γύμνια μας. Ἡ ἐλευθερία ζητᾶ καρδιά μὲ κατακόκκινο αἷμα. Ἐμεῖς ἰκτερικοὶ κι' ἀναιμικοὶ κοιτᾶμε μιά παράταση ζωῆς μὲ τεχνητοὺς νεφρούς.

Γιέ μου, μετάγγισέ μας λίγο σθένος νιότης... ἂν ὀρκιστῆς νὰ μὴν ξαναδιαθᾶσης τὴ σελίδα μας... Θὰ ἐξασθενίσουν οἱ χυμοὶ τοῦ σώματός σου μελετώντας τὸν καρκίνου τῆς φτηνῆς μας πολιτείας.

ΚΥΠΡΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

Μετὰ τὸ Νοέμβριο τοῦ 1967.

ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΣΜΟΣ ΑΤΔ., ΛΕΥΚΩΣΙΑ